

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.504/2023/4.

A felperesek:

I.r. felperes I. rendű

I.r. felperes címe

II.r. felperes II. rendű

II.r. felperes címe

A felperesek képviselője:

Kummer Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Loránd ügyvéd

ügyvéd címe

A per tárgya:

jóhírnév megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

22.P.20.648/2023/9.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva mellőzi a késedelmi kamatfizetésre kötelező rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek személyenként 34.925 (harmincnégyezer-kilencszázhuszonöt) forint másodfokú perköltséget és az államnak személyenként 176.000 (százhetvenhatezer) forint fellebbezési illetéket e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint I. rendű felperes 2018-ig a Jobbik Magyarországért Mozgalom nevű párt gazdasági igazgatója, a II. rendű felperes 2020 elejéig a párt igazgatója volt.

[2] A felperesek a párt tisztségviselőiként a 2018-as országgyűlési választási kampány során több alkalommal üzleti tárgyalásokat folytattak személyl érdekkörébe tartozó gazdasági társaságokkal választási plakátokkal kapcsolatban. Pénzt a tárgyalások során a felperesek nem vettek át.

[3] Az alperes által üzemeltetett hírportálokon (bama.hu, baon.hu, beol.hu, duol.hu, feol.hu, heol.hu, kemma.hu, nool.hu, sonline.hu, szoljon.hu, teol.hu, vaol.hu, veol.hu és zaol.hu) 2018. március 23-án megjelent a „Fidesz: politikai botrány tört ki a Jobbikban” című cikk. Az írás szerint a felperesek személyl több milliárd forintot vettek át abból a célból, hogy más pártok képviselőjelöltjeit lefizessék a Jobbik Magyarországért Mozgalom képviselőjelöltjeinek javára történő visszalépés érdekében.

[4] A cikk képviselő neve kormánypárti képviselő nyilatkozatára hivatkozva közölte, hogy „személyl már négymilliárd forintot fizetett ki a Jobbiknak, hogy a visszalépésekért cserébe megvesztegessen ellenzéki jelölteket. Fotók bizonyítják – folytatta –, hogy a Jobbik párt- és gazdasági igazgatója több alkalommal táskában pénzt hozott ki személyl irodájából.” A sajtóközlemény az Origo és Ripost hírportálok által közölt „bizonyító erejű” fotókra hivatkozott, amelyeken látható, hogy a felperesek személyl irodájából távoztak, a cikk szerint alkalmanként több százmillió forinttal.

[5] A cikket szó szerint egymástól szerint átvevő hírportálok a cikk megjelenése előtt nem keresték meg a felpereseket az érdemi válaszadás érdekében.

[6] A felperesek az írások megjelenését követő időszakban az üzletfeleik, kollégáik, ismerőseik, illetve a választópolgárok előtt rendszeresen magyarázkodásra kényszerültek, majd alkalmanként előfordult, hogy ismerőseik a cikkek miatt kérdéseket intéztek hozzájuk.

[7] A felperesek keresete annak megállapítására irányult, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogukat azzal, hogy az általa üzemeltetett bama.hu, baon.hu, beol.hu, duol.hu, feol.hu, heol.hu, kemma.hu, nool.hu, sonline.hu, szoljon.hu, teol.hu, vaol.hu, veol.hu és zaol.hu portálokon 2018. március 23-án megjelent „Fidesz: politikai botrány tört ki a Jobbikban” című cikkben valótlanul híresztelte, hogy a 2018-as országgyűlési képviselőválasztás kampányában személyl által a Jobbik Magyarországért Mozgalomnak más pártok képviselőjelöltjeinek megvesztegetése céljából biztosított 4 milliárd forintot a felperesek vittek el az irodájából.

[8] Az alperestől személyenként 2.000.000 forint sérelemdíjat és annak 2018. március 24-től a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatainak megfizetését igényelték. Keresetüket a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére, a 2:43. § d) pontjára, a 2:45. § (2) bekezdésére, a 2:51. § (1) bekezdés a) pontjára, a 2:52. § (1)-(3) bekezdésére, továbbá a 6:48. § (1) bekezdésére alapították.

[9] Előadták, hogy a megyei hírportálokon megjelent, azonos tartalmú cikkekben közölt tényállítások valótlanok. Előfordult, hogy a felperesek a választási kampány során személyl érdekkörébe tartozó gazdasági társaságokkal üzleti tárgyalásokat folytattak választási plakátokkal kapcsolatban, ám olyan soha nem történt, hogy akár személyl, akár más a felpereseknek pénzt adott volna át, különösen nem olyan céllal, hogy konkurens jelölteket vesztegessenek meg vele.

[10] A valótlan tényállítások sértőek rájuk nézve, tekintettel arra, hogy a választási visszaélésekben aktívan segédkező személyként ábrázolták őket és konkrét korrupciós bűncselekménnyel hozták kapcsolatba a nevüket. Az alperes tényállításai ennek megfelelően alkalmasak voltak a felperesek közvélemény előtti megítélésének hátrányos

megváltoztatására, rombolására. Politikai szerepvállalásuk miatt közszereplőnek minősülnek, ezért tűrési kötelezettségük az átlaghoz képest magasabb, ugyanakkor a hamis tényközlések tűrésére közszereplőként sem kötelesek.

[11] A közszereplőktől a közvélemény fokozattan elvárja a társadalmi normák betartását, így a valótlan tényállítás esetükben lényegesen szigorúbb megítélés alá esik a közvélemény előtt.

[12] A sérelemdíj követelésük körében előadták, hogy annak megállapításához nem szükséges a sérelmek bizonyítása, hiszen köztudomású, hogy a sértő, valótlan kijelentések személyükre nézve azzal a negatív hatással járnak, hogy megítélésük hátrányosan változik a közvélemény előtt. Kérték figyelembe venni továbbá a jogsértés kiemelkedő tárgyi súlyát, azt, hogy az alperes súlyosan felróhatóan járt el és kifejezetten a felperesek lejáratajának szándékával, célzatosan tette közé a nagy nyilvánosságot elérő internetes oldalain a valótlan tényállításokat a politikailag különösen érzékeny kampányidőszakban.

[13] Előadták, hogy a cikkek következtében magyarázkodni kényszerültek családjuk, barátaik, ismerőseik és a választópolgárok előtt.

[14] Kérték figyelembe venni a jogsértés kiemelkedő tárgyi súlyát, azt, hogy az alperes súlyosan felróhatóan járt el és kifejezetten a felperesek lejáratajának szándékával, célzatosan tette közé a nagy nyilvánosságot elérő internetes oldalán a valótlan tényállításokat a politikailag különösen érzékeny kampányidőszakban. A megyei hírportálok ismertsége, olvasottsága jelentős a helyi lakosság körében, így a politika, közélet iránt egyébként kevésbé érdeklődő emberekhez is eljutottak a közlemények. Állításuk szerint a helyi hírportálokon megjelent cikkek ezáltal különösen romboló hatást voltak képesek kifejteni még az országos hírportálokhoz viszonyítottan is.

[15] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben marasztalására irányult.

[16] Nem sértette meg a felperesek jóhírnevét, tekintettel arra, hogy nem állított, illetve nem híresztelt valótlan tényről. Az állítás valós, egy alkalommal fénykép is készült arról, hogy II. rendű felperes egy táskával távozik személylétől.

[17] Hivatkozása szerint a felpereseknek, mint politikai közszereplőknek fokozott tűrési kötelezettsége áll fenn a személyüket érintő, közéleti vitához kapcsolódó kritikus állítások vonatkozásában. Köztudomású, hogy a választási kampány idején folyamatosan éles vita zajlik az egymással versengő politikai erők között, az alperes pedig a perben vizsgálandó közléssel a Jobbik körül kialakult politikai vitában híresztelt egy olyan állítást, amelyet informátora politikai véleményként fogalmazott meg. A sérelmezett közlés olyan politikai értékítélet, amely a véleménynyilvánítási szabadság, mint alkotmányos alapjog védelmét élvez. A közléseknek nincs objektíve sértő jellege, mivel a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel.

[18] A felperesek mint közéleti szereplők rendelkeznek olyan, a lakosság szélesebb körét elérő eszközrendszerrel, amellyel az általuk sérelmesnek vélt közlés társadalmi hatását ellensúlyozni képesek.

[19] Az alperes a sérelemdíj iránti igényt is alaptalannak tartotta. Állította, hogy a felpereseket nem érte nem vagyoni hátrány. A felperesek a sérelmezett közlés miatt már több pert indítottak és nyertek az elmúlt években, így elegendő elégtételhez jutottak. Az időközben eltelt idő önmagában igazolja, hogy a cikk nem okozott számukra jelentős nem vagyoni hátrányokat. A bírói gyakorlat a közéleti témájú jogsértések esetén a sérelemdíj összegszerűsége körében nagyobb mértéktartást tanúsít, emellett a felperesek a jogsértésből

eredő konkrét hátrányokat nem bizonyítottak. A sérelemdíj elsődleges funkciója a kompenzáció, a magánjogi büntetés csupán kiegészítő funkció.

[20] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett bama.hu, baon.hu, beol.hu, duol.hu, feol.hu, heol.hu, kemma.hu, nool.hu, sonline.hu, szoljon.hu, teol.hu, vaol.hu, veol.hu és zaol.hu portálokon 2018. március 23. napján megjelent „Fidesz: politikai botrány tört ki a Jobbikban” című cikkben valótlanul híresztelte, hogy a 2018-as országgyűlési képviselőválasztás kampányában személyl által a Jobbik Magyarországért Mozgalomnak más pártok képviselőjelöltjeinek megvesztegetése céljából biztosított 4 milliárd forintot a felperesek vittek el az irodájából.

[21] Az alperest a felperesek javára, személyenként 1.500.000 forint, valamint annak 2018. március 24-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[22] Az alperest a felperesek javára személyenként 127.000 forint perköltség, az állam javára 240.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[23] A bizonyítás eredményeként a kifogásolt közlést valótlan tényállításnak tekintette.

[24] Azok sértő voltának vizsgálata körében arra volt figyelemmel, hogy az alperes a cikkekben választási visszaélésekkel, korrupciós bűncselekmények elkövetésével hozta összefüggésbe a politikus (közszerelő) felpereseket. E valótlan állítások nyilvánvalóan alkalmasak voltak arra, hogy a társadalom szélesebb körében felháborodást váltsanak ki, emellett a felperesek szűkebb ismeretségi körében is zavart keltsenek és kétségbe vonják a felperesek hitelességét, rombolják jóhírnévét. Ezt az elsőfokú bíróság szerint a felperesek személyes meghallgatása is „alátámasztotta”. Tekintetbe vette, hogy a felpereseket mindmáig megkeresik és kérdőre vonják közelebbi és távolabbi ismerőseik a cikkek miatt, ezzel kellemetlen helyzetbe hozva őket.

[25] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes valótlan tényállításai megsértették felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

[26] Mindezt a 9. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt személyes nyilatkozatuk is alátámasztotta, melyet az alperes részéről nem vitatottnak tekintett a bíróság. Felperesek előadták, hogy a mai napig megkeresik és kérdőre vonják közelebbi és távolabbi ismerőseik a cikkek miatt, ezzel kellemetlen helyzetbe hozva őket.

[27] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

[28] A sérelemdíj összecszerűségének megállapítása körében a perbeli esetben elsődlegesen nem a felperesekre és környezetükre gyakorolt hatásokra volt tekintettel, hanem kifejezetten egyéb, az alperes érdekkörében felmerülő körülményeket értékelte, így nyomatékosan vette figyelembe a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, illetve az alperes felróhatóságának mértékét [Ptk. 2:52. § (3) bekezdés]. A Ptk. rendelkezései alapján a felperes részéről a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges [Ptk. 2:52. § (2) bekezdés], az alperesnek azonban lehetősége volt arra, hogy a nemvagyoni hátrány hiányát bizonyítsa (BDT2018. 3821. III.). Az alperes nem tett erre vonatkozó bizonyítási indítványt.

[29] A bíróság a sérelemdíj összecszerűsége körében csekélyebb mértékben, de értékelte azt a körülményt, hogy a Cikkekben szereplő valótlan tényállításokat a választási kampány idején, a választásokat megelőző pár héten belül tette közzé alperes, a politikai híradásokra különösen kiélezett közéleti hangulatban, amikor a közügyek minél szabadabb

vitájához fűződő érvek a lehető legerősebben jönnek számításba [3240/2019. (X. 17.) Alkotmánybírósági Határozat]. Pontosan ebben az időszakban tudnak a valótlan állítások, híresztelések jelentős, akár politikailag számszerűsíthető rombolással járni az egyes politikai szereplők megítélésére nézve. A cikkekben szereplő tényállításokat nagy médiafigyelem övezte és széles körben váltak ismertté, pontosan emiatt az alperesnek még fokozottabb gondossággal kellett volna eljárnia azok közzététele során.

[30] A perben nem vitatott tény volt, hogy a felperesek politikai szerepvállalásuk alapján közéleti szereplőknek minősülnek. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette a cikkekben szereplő tényállítás aktuális közéleti ügyekhez kapcsolódását.

[31] Az Alkotmánybíróság gyakorlatát a vonatkozásban is idézte, hogy a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok közéleti szereplők esetében sem terjednek ki arra, hogy valótlan tényállításokat, híreszteléseket kelljen eltérniük személyükkel kapcsolatban [az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata]. A közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról, és a foglalkozása által megkívánt körütekintést sem mulasztotta el [az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozata].

[32] Az alperes a cikkek közzététele előtt nem kereste meg a felpereseket álláspontjuk kifejtése érdekében, illetve egyéb módon sem győződött meg az állítások valós voltáról. Ezért az alperes eljárása – különös tekintettel a cikkek közzétételének időpontjára – a felperesek által megjelölt szándékosság, célzatosság, „lejárata” irányába mutat.

[33] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összecszerúsége körében értékelte azt is, hogy az alperes a tényállításokat nagy nyilvánosság előtt, interneten, jelentős olvasottságú megyei hírportálokra tette közzé, amelyek „lényegében az ország teljes olvasóközönségét lefedték”. Emiatt a jogsértést – a közzététel időpontjára és a felperesek közéleti szerepvállalására, pártban betöltött pozíciójára is tekintettel – kifejezetten súlyosnak ítélte meg.

[34] A bíróság a sérelemdíj összecszerúsége körében kiemelt súllyal értékelte azt is, hogy az alperes a tényállításait nagy nyilvánosság előtt, tízenegy jelentős olvasottságú megyei hírportálon tette közzé, melyek „lényegében az ország olvasóközönségét lefedték”. Növelte a sérelemdíj összegét, hogy az a felperesek által is előadott és az alperes által nem vitatottnak tekintett tény, hogy a helyi lakosság körében a megyei hírportálok igen nagy érdeklődésre tartanak számot, lényegesen olvasottabbak, illetve elfogadottabbak és hitelesebbek, mint az országos hírportálok, híradások.

[35] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összecszerúsége körében csekélyebb mértékben vette figyelembe a felpereseket és környezetüket ért „negatív hatásokat”. A felperesek által személyesen előadottak alapján értékelte a valótlan tényállítások életükre gyakorolt hatását (több alkalommal kényszerültek magyarázkodásra szűkebb és tágabb ismeretségi körükben). Az ilyen jellegű hátrányt ugyanakkor köztudomású ténynek tekintette.

[36] Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperesek ugyanezen vagy hasonló tényállítások alapján indítottak-e más peres eljárást, és annak sem, hogy ezen más perekben milyen mértékű sérelemdíjban részesültek. Nem tekintette külön értékelhetőnek, hogy különböző hírportálokra megjelent, hasonló vagy azonos tartalmú valótlan közlések milyen nemvagyoni hátrányt okoztak, az alperest pedig a felelősség és helytállás alól más személyek jogsértése és helytállása még részben sem mentesítheti.

[37] A bíróság a sérelemdíj összecszerúsége körében a perbeli jogsértés súlya és az alperes felróhatóságának mértéke miatt a sérelemdíj magánjogi büntetés funkcióját is szem előtt tartotta (BH2020. 235.). Az alperes országos jelentőségű médiaholding, jogsértéséhez

képest csekélyebb összegű sérelemdíj alkalmatlan lenne arra, hogy az alperest a jövőben visszatartsa a hasonló jogsértésektől.

[38] Mindezek alapján személyenként 1.500.000 forint sérelemdíjat határozott meg, amely után késedelmi kamat megfizetésére [Ptk. 6:48. § (1) bekezdése] kötelezte az alperest.

[39] A felperesek részbeni pervesztességével kapcsolatban a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 83. § (3) bekezdését alkalmazta. A felperesek jogi képviselőjének a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés *a*) pontja szerinti ügyvédi munkadíját vette figyelembe a csatolt költségjegyzékkel egyezően, áfával emelt összegben.

[40] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés *f*) pontja folytán feljegyzett 78.000 forint kereseti illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján terhelte az alperesre.

[41] Az ítélet elleni fellebbezési jog a Pp. 365. § (2) bekezdés *a*) pontján alapul.

[42] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[43] Jogorvoslati kérelme az ítélet részben megváltoztatására, a sérelemdíjnak személyenként 400.000 forintra leszállítására és a felperesek első- és másodfokú perköltségben marasztalására irányult.

[44] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés *c*) és *d*) pontjaira alapította.

[45] Az alperes vélekedése szerint az elsőfokú bíróság által a közéleti témában keletkezett közlések miatt a közszereplő felperesek javára megítélt sérelemdíj eltúlzott.

[46] A körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére (a Kúria Pfv.IV.21.764/2015/4. számú ítélete). Amennyiben nem állapítható meg, hogy a személyiségi jogsértéssel okozati összefüggésben a felperes oldalán nem vagyoni hátrány keletkezett és a megállapított jogsértés tárgyi súlya sem kiemelkedő, az összes körülmény mérlegelése mellett a sérelemdíj iránti igény elutasítható (a Kúria Pfv.IV.20.954/2022/4. számú ítélete). Önmagában a személyiségi jogsértés ténye az ítélkezési gyakorlat szerint nem vonja maga után a sérelemdíj iránti igény megalapozottságát, a nemvagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, a jogszabály csak a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest.

[47] A közéleti témájú jogsértések esetén a bírói gyakorlat a sérelemdíj összezszerűsége körében nagyobb mértéktartást tanúsít. A felperesek közszereplőnek minősülnek, akikkel szemben éles bírálatok és állítások fogalmazhatóak meg, amelyekkel összefüggésben türeési kötelezettségük fokozottabb.

[48] A felperesek a jogsértésből eredő köztudomású hátrányokon túl további hátrányok bekövetkeztére nem hivatkoztak, ilyen hátrányokat nem bizonyítottak. Az alperes álláspontja szerint az általános élettapasztalatok alapján nem vonható le olyan következtetés, amely szerint felperesek az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíjra lennének jogosultak alperessel szemben.

[49] A sérelemdíj magánjogi szankció, amelynek elsődleges funkciója a személyiségi jogsértés vagyoni elégtétellel történő kompenzációja, és csak másodsorban a magánjogi büntetés. A perbeli esetben a sérelemdíj megállapítása során annak másodlagos, preventív funkciója nem érvényesülhet hangsúlyozottan, ennek nem áll fenn értékelhető indoka. A sérelemdíj magánjogi büntető jellege csak abban az esetben lehet hangsúlyos, ha a jogot sértő fél kiemelkedő, szándékos sérelmet okoz, ami jelen esetben nem valósult meg.

[50] Az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte, hogy felperesek keresetüket nem sokkal az elévülés előtt adták be. Annak ténye ugyanis, hogy a felperesek a perbeli cikkek megjelenését követő majdnem 5 év elteltével kezdeményezték csupán a jelen pert, önmagában bizonyítja, hogy számukra a perbeli cikkek nem okozhattak jelentős nemvagyoni károkat. A közlések miatti kompenzáció számukra több éven keresztül nem volt lényeges.

[51] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozták.

[52] Megítélésük szerint az ügyben feltárt, bizonyított tények alapján a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében említett valamennyi értékelési szempontot figyelembe kellett venni a sérelemdíj összegének meghatározásánál.

[53] Az elsőfokú eljárásban részletes előadást tettek az őket ért sérelem mibenlétéről. Az I. rendű felperes a perfelvétel során adta elő, hogy 2019-ben leendő munkáltatója előtt szembesült azzal, hogy „nem vállalhatja a cég azt a reputációs kockázatot”, hogy őt alkalmazzák (9. sz. jegyzőkönyv 3. oldal). A II. rendű felperest a 9. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített vallomásában olvasható előadása szerint a családtagjain keresztül ért többször is sérelem emiatt. A köztudomású tényeken kívüli sérelem, amikor valakinek egy durva hazugság miatt egy esküvőn kell a rokonainak magyarázkodnia, de az is, ha az apósának vagy anyjának kell mások előtt ilyen miatt mentetnie őt.

[54] Az előadottakat az alperes nem vitatta, így azokat még a Pp. 190. § (2) bekezdés a) pontja és a 266. § (1) bekezdése értelmében is valósnak kell elfogadni. Az előadott sérelmek bekövetkezése köztudomású tényként is megállapítható. Az elsőfokú bíróság az iratok tartalmával ellentétesen állapította meg, hogy a felperesek nem adtak elő olyan, a köztudomásút meghaladó nemvagyoni hátrányt, amely a sérelemdíj összegét megalapozta volna.

[55] A jogsértés súlyának meghatározása tekintetében jelentős körülmény, hogy az alperes nem egyszerűen pénzügyi visszaéléssel, korrupcióval vádolta meg a felpereseket. Ezzel a politikusoknak, közéleti szereplőknek megalapozatlanság esetén is többször szembesülniük kell és azt a közvélemény is lényegében helyén kezeli. Az alperes azt állította a felperesekről, hogy a demokratikus döntési folyamat legfontosabb elemét, a szabad választásokat célzó pénzügyi szabálytalanságban, a választáson induló más pártok képviselőjelöltjeinek megvesztegetésében vettek részt. Ez a magatartás – különösen egy választási kampányban – nem szokványos és bűncselekményt is megvalósít.

[56] Az alperes célja nem a politikai életben betöltött szerepükre való alkalmasságuk megkérdőjelezése volt. Tisztességüket vonta kétségbe azáltal, hogy olyan személyként mutatta be őket, akik attól sem riadnak vissza, hogy a demokratikus választói döntéshozatal befolyásolása érdekében vesztegetést alkalmazzanak, rendszeresen, többszázmilliósi tételben ehhez szükséges pénzeszközöket szerezzenek be. Ez a magatartás választási kampányban teljességgel elfogadhatatlan, és ezt a közvélemény sem tudja még a legkellőbb körülménnyel mellett sem pusztán a közéleti hitelesség vitatásaként értékelhető közlésnek tekinteni. Mászt egy választás eredményének befolyásolását célzó korrupciós bűncselekmény elkövetőjeként bemutatni túlmutat a figyelemfelkeltésre, túlzásra hajlamos pártpolitikai véleménynyilvánításon, amelynek egy közszereplő esetében a megítélésére gyakorolt hatása elhanyagolható volna.

[57] Az állítások választási kampány idején jelentek meg, azok médiában való ellensúlyozására a felpereseknek nem volt esélye.

[58] Az alperes magatartása felróható. Az érintettek megkérdése nélkül, különösen egy választási kampányban, jelentős nyilvánosság előtt, helyi szinten a legismertebb és legnépszerűbb hírportálokon őket nagyon súlyos, a demokratikus döntéshozatal

befolyásolását célzó, többmilliárdos korrupciós bűncselekménysorozattal vádolni jelentős felróhatóságot mutat.

[59] Az a tény, hogy több médiafelületen is közölte a valótlan állítását, már tudatosan hamis közlésre, sőt a kifejezett lejárató célzatra utal {Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.084/20227/4. számú ítélet, Indokolás [19] bekezdés}. Nagy nyilvánosság előtt, szándékosan, a minimális körülményt sem tanúsítva, minden kétséget kizáróan a lejáratás szándékával tette közzé a perbeli cikket, illetve a II. rendű felperesről cikkeket. Ez önmagában olyan körülmény, amely nagyobb összegű sérelemdíj megállapítását is indokolja (Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.344/2022/4.).

[60] A sérelemdíj magánjogi büntető funkciójának különösen akkor kell érvényesülnie, ha a jogsértés kapcsán indokolt a társadalmi elmarasztalás (Győri Ítéltábla Pf.I.20.158/2019/6/I., Pf.I.20.028/2020/6.).

[61] A felperesek szerint a jelen perbeli jogsértés többször ismétlődött.

[62] Az alperes rendszeresen tesz közzé olyan tartalmakat, amelyekkel mások személyiségi jogait, jóhírnevét sérti és az esetleg megítélt sérelemdíjakat gazdasági szempontból elviselhetőnek tartja.

[63] A bíróságnak a sérelemdíj meghatározásánál értékelnie kell, hogy mekkora nyilvánosságot kapott a sérelmezett közlés. Az alperes ellen más eljárásban megítélt 400.000 forint sérelemdíjat olyan jogsértés ellentételezéseként határozta meg a Győri Ítéltábla, amely a II. rendű felperes által kezdeményezett perben a városban és közvetlen vonzáskörzetében ismert és olvasott duol.hu-n közzétett cikket érintette és amelyről a bíróság kinyilvánította, hogy a minimumhoz közelít.

[64] A felperesek kifejtették, hogy az alperes által a fellebbezésben is alkalmazni kért 400.000 forint, tehát külön-külön, megjelenésekre lebontva kevesebb mint 30.000 forint, teljesen alkalmatlan lenne a sérelemdíj magánjogi büntető funkciójának az érvényesítésére, mert túlságosan alacsony összege miatt nem járna megfelelő mértékű szankciós hatással. A sérelemdíjban való marasztalás lehetőségét biztosító törvényi rendelkezések céljának ugyanis csak az a jogalkalmazás felel meg, amely nem marasztal olyan alacsony összegű sérelemdíj megfizetésére, amely nem alkalmas a sérelem kompenzálására, sem pedig a jogsértéstől visszatartó preventív hatás kifejtésére (BH2022. 302.).

[65] Az I. rendű felperes 2010-14 között ugyan országgyűlési képviselő volt, közéleti szereplőként a nevét 2018. március 23-ra a közélettel hivatásszerűen foglalkozó néhány ezer személyt leszámítva szinte senki nem ismerte. Az ország közvéleménye szempontjából egy párt gazdasági igazgatójaként a tevékenységének semmilyen hírértéke nem volt. Az alperes egyetlen nap alatt elérte, hogy az egész ország híreket fogyasztó közvéleménye egy többmilliárdos választási visszaélés egyik kulcsfigurájaként tekintsen rá, és hónapokkal később is szembesülni volt kénytelen ennek következményeivel.

[66] Nem lehet tehát túlbecsülni az alperes képességeit és lehetőségeit azt illetően, hogy bárkinek a közélet előtti megítélését igen rövid időn belül teljesen megváltoztassa, adott esetben a társadalmi megbecsültségét megsemmisítse. Ezt pedig a jogsértésnek a sértett környezetére gyakorolt hatásaként nem lehet figyelmen kívül hagyni.

[67] Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság a sérelemdíjakat mérsékeli, a felperesek a Pp. 83. § (3) bekezdés alkalmazását indítványozták.

[68] A fellebbezés részben alapos.

[69] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ban megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így – az elsőfokú ítélet

megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. Felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között gyakorolta. Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedtek az elsőfokú ítéletnek a személyiségi jogsértést megállapító rendelkezései.

[70] A felperesek által igényelt sérelemdíj vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla megállapítása szerint a rendelkezésre álló tényekből a sérelemdíj tekintetében részben eltérő jogi következtetés vonható le, erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontja alapján, a Pp. 383. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, részben megváltoztatta.

[71] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen a sérelemdíj összegének személyenként 400.000 forintra mérséklését kérte.

[72] Az elsőfokú ítélet részjogerőre emelkedéséből következően a felperesek által állított személyiségi jogsértés megtörténtét bizonyítottaknak kell elfogadni. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíjért való felelősség konjunktív feltételeit mindkét felperes vonatkozásában fennállónak találta [Ptk. 2:52. § (2) bekezdés].

[73] A sérelemdíjkövetelés elbírálásával kapcsolatban az ítélezési gyakorlatra jelentős hatást gyakorló, a Kúria Új Ptk. Tanácsadó Testületének véleménye alapján a Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulataának helyes értelmezése szerint a sérelmet szenvedett fél „az őt ért nemvagyoni sérelemért” követelhet sérelemdíjat, azaz a nemvagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének a „jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges” fordulata mentesíti a felperest a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól, de nemvagyoni sérelem hiányában nem teszi lehetővé sérelemdíj követelését.

[74] Személyiségi jogsértés megállapíthatósága esetén az alperesnek kell kimentenie magát a vonatkozó kontraktuális vagy deliktuális felelősségi mérce szerint, valamint neki kell bizonyítania azt is, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben a felperest nem érte olyan súlyú nemvagyoni sérelem, amely sérelemdíj megítélését indokolná. Ez utóbbi következtetésre a bíróság az eljárásjogi rendelkezések alapján is eljuthat, ha arról hivatalból tudomása van vagy az köztudomású ténynek tekintendő [a Pp. 266. § (2) bekezdése].

[75] Mindezekből következően valamely személyiségi jog megsértésére alapított kereset esetén a személyiségi jogi jogsértést állító félnek – a Pp. 170. § (2) bekezdés c) pontjában szereplő tényállítási kötelezettségéből is levezethetően – meg kell jelölnie azt a konkrét nem vagyoni sérelmet (immateriális hátrányt), amely őt az állított jogsértő magatartás következtében érte.

[76] A bíróságnak a személyiségi jogi jogsértés megtörténte körében fogatosított bizonyítást követően, értelemszerűen a jogsértés tényének a megállapíthatósága esetén kell döntenie arról, hogy a sérelmet szenvedett fél által megjelölt nem vagyoni sérelem bekövetkezése a Pp. 266. § (2) bekezdése alapján köztudomású tényként bizonyítottaknak elfogadható-e, amennyiben pedig nem, úgy a nem vagyoni sérelemre vonatkozóan bizonyítási eljárást kell lefolytatnia.

[77] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utolsó fordulata tehát a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest, a köztudomás szerinti tényként értékelhető nem vagyoni sérelmet azonban meg kell jelölnie. A sérelmet szenvedett fél – a kialakult ítélezési gyakorlatnak megfelelően – nincs elzárva attól sem, hogy a köztudomás szerint is elfogadható hátrányt meghaladó egyéb olyan, a jogsértéssel összefüggésben bekövetkezett sérelmet bizonyítson, amely magasabb összegű sérelemdíj megállapítását alapozza meg. Az alperes pedig bizonyíthatja, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben a

felperest nem érte sérelemdíj megítélését indokoló nem vagyoni hátrány vagy kimentheti magát a felelősség alól annak bizonyításával is, hogy magatartása nem volt felróható.

[78] A bíróságnak e – köztudomásúként figyelembe vehető – tények és az őket meghaladóan előadott és bizonyított hátrányok alapján kell mérlegeléssel megállapítania azt az összeget, amely adott esetben a sérelemdíj reparatív és preventív funkciójának érvényesülését biztosítja. Ennek során figyelemmel kell lennie az eset körülményeire, a személyi sérelem súlyára, következményeire, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokra, továbbá az összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott bírósági döntésekre is.

[79] Nem kétséges, hogy a személyiségi jogsértés megállapításának nem „automatikus” következménye a sérelemdíj megítélése. A körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére (a Kúria Pfv.IV.21.764/2015/4. számú ítélete). Amennyiben nem állapítható meg, hogy a személyiségi jogsértéssel okozati összefüggésben a felperes oldalán nem vagyoni hátrány keletkezett és a megállapított jogsértés tárgyi súlya sem kiemelkedő, az összes körülmény mérlegelése mellett a sérelemdíj iránti igény elutasítható (a Kúria Pfv.IV.20.954/2022/4. számú ítélete). Önmagában a személyiségi jogsértés ténye az ítélkezési gyakorlat szerint nem vonja maga után a sérelemdíj iránti igény megalapozottságát. A nem vagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, a jogszabály csak a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest.

[80] Az adott esetben köztudomásúként fogadható el az a körülmény, hogy a vesztegetési pénzek átvételére, bűncselekmény elkövetésében érintettségre vonatkozó állítás sértő, alkalmas a sérelmet szenvedett fél társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására.

[81] A felperések személyes meghallgatása során előadott tények (így különösen a párttársak érdeklődése, a munkamegbeszélésen elhangzottak, a kampányolás során hozzá intézett kérdések, a hír magyarázása az esküvőn) a sérelemdíjra való jogosultság és az összeg megállapítása körében sem bizonyítékként, sem köztudomású tényként nem vehetőek figyelembe.

[82] A felperések azonban helyesen érveltek azzal, hogy a köztudomású tényeken kívül az általuk előadott nemvagyoni sérelmeket is figyelembe kell venni a sérelemdíj megállapításánál. Ennek oka pedig az, hogy a perfelvételi tárgyalást az alperes elmulasztotta. Emiatt a perfelvételi tárgyaláson előadott tényeket a Pp. 190. § (2) bekezdés *a*) pontja szerint úgy kellett tekinteni, hogy az alperes a felperéseknek a tárgyaláson előterjesztett tényállításait nem vitatta. Mindezek miatt a nemvagyoni sérelmek bekövetkezése egyértelműen bizonyított tény.

[83] A fellebbezés alapján ezt követően vizsgálni kellett, hogy a felperések a köztudomásúan elfogadható és a Pp. 190. § (2) bekezdés *a*) pontja szerinti törvényi vélelem folytán bizonyítottnak tekintett nemvagyoni sérelmeik alapján milyen összegű sérelemdíjat követelhetnek alappal.

[84] A felperéseket ténylegesen ért nem vagyoni hátrány mértékének megítélése során – amint azt a jelen bíróság a felperések által indított, előtte folyamatban volt ügyekben is kifejtette (1.Pf.20.203/2023/4., 1.Pf.20.297/2023/5. számú ítéletek) – kiemelt jelentősége van a felperések közszereplői státuszának és annak is, hogy a kifogásolt közlések a 2018. évi országgyűlési választások kampányidőszakában jelentek meg.

[85] Az Alkotmánybíróság értékelésében a közügyekkel összefüggő vélemények kinyilvánítását a szólásszabadság különös erővel védelmezi, és a közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások: a társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a

közélet szereplői, illetve a közvitában résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják {lásd többek között az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában, Indokolás [45], [48]}.

[86] Legújabb gyakorlata politikai közszereplők esetében a korábbiaknál is tágabban vonta meg a szabad véleménynyilvánítás megengedett határait. Megállapította, hogy a politikai szereplőkkel szemben kampányidőszakban és azon kívül is éles bírálatokat fogalmazhatnak meg, amelyekkel szemben fokozottabb tűrési kötelezettséget kell megkövetelni. A politikai viták keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat a vizsgált kifejezés szó szerinti tartalmának értékelésére. Az értékelést arra is figyelemmel kell elvégezni a közügyek demokratikus vitája során, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára, ezért a vizsgálat az ügy valamennyi körülményének figyelembevételét igényli. Ha a vitatott kifejezések a közéleti szereplő hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha állító módon is fogalmazták meg – vélelmezhető a közlés véleményként értelmeződése [az Alkotmánybíróság 3111/2022. (III. 23.) AB határozata, 3112/2022. (III. 23.) AB határozata, majd a 3234/2023. (VI. 2.) AB határozata]. E szempontot az ítélkezési gyakorlat is követi (Kúria Pfv.IV.20.488/2022/2. számú határozata).

[87] A közügyek demokratikus vitájában a vita érintettjei a politikai eseményeket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok, akik tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel. A politikai közszereplők esetében a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli {3112/2022. (III. 23.) AB határozat Indokolás [32], [33]}.

[88] A jelen ügyben jelentősége van annak is, hogy a felperesek a közszereplők kategóriáján belül a szólásszabadság szempontjából legkevésbé védett személyi körbe tartozó politikusok, ezáltal politikai viták aktív résztvevői. Számolniuk kell azzal, hogy megnyilatkozásaikat, cselekményeiket mások vitatják, élesen bírálják, tetteiknek, illetve a velük történeteknek a sajtó jelentőséget tulajdonít, azokat értelmezi, velük összefüggésben tényeket tár fel és azokból következtetéseket von le. Közéleti tevékenységükre figyelemmel számítaniuk kell arra is, hogy politikai hitelességüket egyesek megkérdőjelezzik.

[89] Mindemellett értékelni kell azt a köztapasztalású tény, hogy az elmúlt években a közbeszéd mindennapos témájává vált a politikai szereplők, pártok és vezetőik vagyongyarapodására, korrupciós ügyleteire, pénzügyi visszaéléseire való hivatkozás. A pártok (és a velük azonosított személyek), továbbá más politikai szereplők és a közvéleményt egyéb módon formálók (így a sajtó szereplői is) kölcsönösen, gyakran fogalmaznak meg erőteljes bírálatokat egymással szemben.

[90] A politika szereplőinek különböző kétes pénzügyekkel összekapcsolása, pénzügyi, gazdasági, a közélet tisztasága elleni bűncselekményekben való érintettségének megjelenítése, a politikusok és hozzájuk kapcsolódó más közszereplők cselekményeinek a sajtó által ismertté tett körülmények miatti, folyamatos értékelése, általános tapasztalat, hogy az ilyen típusú közlések, különösen a választási kampány időszakában, a közéleti szereplő hitelességét csekély mértékben érintik. A társadalom kellő körültekintéssel értékeli az ilyen kijelentéseknek a választás eredményére gyakorolt befolyását, az egyes politikai szereplők alkalmasságának megkérdőjelezését célzó jellegét.

[91] Ennek következtében a politikai témákban átlagosan tájékozott hírfogyasztók összessége által képviselt „közvélemény” lényegében hozzászólt az ilyen állításokhoz és egyéb megnyilvánulásokhoz. A társadalmi diskurzusban felmerülő témák sokszínű és

kiterjedt elemzése miatt közismertté, megszokott elemmé vált az is, hogy a közéleti korrupció kölcsönös hivatkozási alap az egyes személyek politikai megítélése tekintetében. Ebbe a közéleti témába illeszkedik a vesztegetési pénzek átvételére vonatkozó közlés is.

[92] Az elsőfokú bíróság az Alkotmánybíróság korábban idézett jogértelmezésével szembe helyezkedve értékelte a közszereplőknek a választási kampányidőszakban a véleménynyilvánítással szembeni kitettségét. A sérelemdíjat illetően ezeket a körülményeket nem nagyobb, hanem kisebb súllyal kellett volna értékelni az összeg meghatározásánál, különös figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság a valótlan tényállításokkal kapcsolatban következetesen érvényesíti azt az elvet, hogy még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében (a bíróságok) figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét {7/2014. (III. 7.) AB határozat Indokolás [50], majd 3485/2022. (XII. 20.) AB határozat Indokolás [42]}. Ezért okszerűtlenül értékelte az elsőfokú bíróság a kampányidőszakban tett tényállítást a sérelemdíj összegét növelő tényezőként.

[93] A mérlegelést a választási kampány felfokozott helyzetét figyelembe véve kellett elvégezni, tekintettel arra is, hogy az egyes politikai szereplőknek számos lehetőségük nyílik a megfogalmazott közlések cáfolatára, a széleskörű reagálásra. Az érintett időszakban mindkét felperes a véleménynyilvánítással szemben legkevésbé védett személyi körbe tartozott és ezért éppen azt kellett vélelmezni, hogy a válaszádtól nemcsak nem voltak elzárva, hanem ahhoz megfelelő eszközöket is igénybe vehettek.

[94] Az elsőfokú bíróság ugyancsak erre vonatkozó ténybeli alapok nélkül állapította meg, hogy az alperes eljárása a "szándékosság, célzatosság, lejáratás irányába mutatott". Azon kívül, hogy ez a megállapítás az alperes sajtójogi felelősségének szempontjából nem értelmezhető, így nem is értékelhető, önmagában abból a tényből, hogy az alperes a hírt azonos tartalommal egyidejűleg a tulajdonában lévő több médiafelületen jelentette meg, valamint, hogy a híresztelést megelőzően nem győződött meg a tények valós voltáról, ilyen célzat nem következik. A szakmai gondosság elmulasztása a felróhatóságot kétségtelenül megalapozta. Ez az eljárás azonban felelősségi szempontból a hanyag gondatlanság, nem pedig a szándékosság körébe tartozik, amelyen belül a tényleges rosszhiszeműség értékelhető. A felperesek semmivel sem bizonyították, hogy a sajtóhír megjelentetése során az alperes az állított, szándékos magatartást tanúsította, ezt alátámasztó bizonyíték nélkül a bíróság sem bocsátkozhatott volna feltételezésekbe. Ezért az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának [23] bekezdésében megalapozatlan megállapítást tett.

[95] Abban egyetértett a másodfokú bíróság a felperesek érvelésével, hogy a más perekben az alperessel szemben alkalmazott szankciók nem feltétlenül eredményezhetik a sérelemdíj mellőzését, hiszen a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése értelmében a jogsértés következményeinek alkalmazása során az eset egyedi körülményeinek van döntő jelentősége. Az alperes fellebbezésében és a felperesek fellebbezési ellenkérelmében előadottak alapján azonban a Fővárosi Ítéltábla azt hangsúlyozza, hogy a Kúria által a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény hatálya alatt, a nem vagyoni sérelmekkel kapcsolatban kialakított, és a sérelemdíj meghatározásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat által is követett szempont szerint a nem vagyoni kártérítés összege nem határozható meg tiszta matematikai műveletek elvégzésével, részelemek összeadásával és kivonásával. A nem vagyoni kártérítés összegét a bíróságnak mindig az adott eset összes körülményének együttes értékelésével kell olyan összegben meghatároznia, amely az okozott és elszenvedett sérelem, hátrány kiegyensúlyozására alkalmas (Pfv.III.20.735/2016/3.). A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során az összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott

döntéseket is értékelni kell. Ez azonban semmiképpen sem jelenthet valamiféle mechanikus, számszerűsíthető összevetésen alapuló vizsgálatot (Pfv.III.22.392/2016/6.).

[96] A perben rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetésével az állapítható meg, hogy a felperesek iránti közbizalmat a sérelmezett közlések olyan jelentős mértékben, mint azt a felperesek a keresetlevélben kifejtették, nem csökkentették, a kijelentéssel okozott nemvagyonosi hátrány mértéke az állítottnál csekélyebb. A felperesek a személyiségi jogukat sértő közlés tárgyi súlyát nem az ilyen jellegű sajtóközlések környezetéhez, gyakoriságához, a hírolvasók ilyen hírekkel szemben tanúsított viszonylagos közömbösséghez mérten határozták meg. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen mérsékelte a követelt sérelemdíjak összegét.

[97] Az elsőfokú bíróság indokolásának [21] bekezdésében kinyilvánította, hogy a sérelemdíj összegének meghatározásánál „elsődlegesen nem a felperesekre és környezetükre gyakorolt hatásokra volt tekintettel, hanem kifejezetten egyéb, az alperes érdekkörében felmerülő körülményeket értékelt”. Ez az okfejtés nem felel meg a sérelemdíj ítélkezési gyakorlatának, amely egyértelműen annak kompenzációs jellegét helyezi előtérbe. A sérelemdíj kettős funkciója (a kompenzáció és a prevenció) közül minden esetben a kompenzációs funkció az elsődleges, a sérelemdíj nem válhat büntető kártérítéssé és a magánjogi büntetés jelleg önmagában nem érvényesülhet.

[98] A magánjogi büntetés (elégtétel, prevenció) körében értékelt három körülmény (a jogsértés ismétlődő jellege, súlya és az alperes felróhatósága) körében az ítéltábla visszautal a jelen ítélet [94] bekezdésére azzal, hogy a jogsértés ismétlődő jellegét – a feltárt peradatok alapján – nem lehetett megállapítani, mert a több médiafelületen való, de egyidejű megjelentetés nem jelent ismétlődést.

[99] A másodfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásánál figyelemmel volt a valóltan és sértő tényállítások jogi értékelésének megváltozott jogszabályi környezetére is. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. §-ának 2023. június 2-tól hatályos (3) bekezdése szerint nem büntetendő rágalmazás miatt annak a cselekménye, aki a rágalmazást a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján követi el, feltéve, hogy cselekménye nem irányul a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására. A Btk. tehát büntethetőséget kizáró okként szabályozza a sajtótermék útján elkövetést, az ellen egyéni jogséremlmeknél kizárólag a személyiségvédelem polgári jogi szankciói vehetőek igénybe.

[100] Az idézett rendelkezés a Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint nem járhat azzal a következménnyel, hogy a törvény szerinti büntethetőségi akadály a polgári jogi eszközrendszer alkalmazásának felerősítését eredményezze. A prevenciós funkció az előbbiekre figyelemmel sem válhat dominánssá a sérelemdíj összegének meghatározásánál, a polgári jogi szankció nem veheti át más jogági szankciók szerepét.

[101] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint ([21], [25] bekezdés) a sérelemdíj összegének megállapítása körében az elégtétel kompenzációs jellegét háttérbe szorította, és a prevenciónak engedett nagyobb teret. Az ítéltábla azonban nem értett egyet az elsőfokú ítélet [27] bekezdésében tett megállapítással, amely szerint az alperes „országos jelentőségű médiaholding, csekélyebb összeg alkalmatlan lenne arra, hogy az alperest visszatartsa a jövőben a hasonló jogsértésektől”. A személyiségvédelem területén a sérelemdíjban kivételesen és másodlagosan jelen lévő preventív funkció célja nem a generális prevenció. A polgári bíróságnak nincs felhatalmazása arra, hogy a jogsértő magatartását a perbelihez hasonló jogsértésekkel kapcsolatban, általánosságban moderálja, a polgári jogi szankciórendszer nem büntetőjogi megfontolásokon alapul. Ezért az elsőfokú bíróság az alperes gazdasági jelentőségét okszerűtlenül és ezért szükségtelenül értékelte a „visszatartó hatás” körében.

[102] Az elévülési idő lejártához közeli perindítással kapcsolatos, az elsőfokú ítéletben kifejtett érvekkel az ítéltábla egyetértett, egyebekben a jogsértés bekövetkezése és a kompenzáció időpontja közötti időtartamnak a sérelemdíj összege tekintetében tulajdonított jelentőséget a következők szerint.

[103] Az eset körülményeinek mérlegelése alapján a másodfokú bíróság végkövetkeztetése az, hogy elsőfokú bíróság által a felperesek részére megítélt 1.500.000 forint sérelemdíj még az ítéltábla előbbi megfontolásainak és a helyesbített elsőfokú indokoknak az ismeretében is alkalmas az okozott és elszenvedett sérelem, hátrány kiegyensúlyozására. Az összeget azonban mindkét felperes tekintetében a jelenkori értékviszonyok alapján tartotta megfelelőnek a másodfokú bíróság, ezért azok után a késedelmi kamatfizetési kötelezettséget mellőzte.

[104] A Fővárosi Ítéltábla a közelmúltban több olyan ügyben hozott határozatot, amelyben a felperesek közösen, illetve egyikük személyiségi jogsértés megállapítását és sérelemdíjat követelt a perbelihez hasonló tárgyú (tartalmú) és azonos időszakban megjelent jogsértő közlések miatt (például az 1.Pf.20.797/2021/4. számú, az 1.Pf.20.203/2023/4. számú és az 1.Pf.20.297/2023/5. számú ítéletek). E vonatkozásban nem annak van jelentősége, hogy más megjelenési felületeken, ezért más alperessel szemben volt folyamatban a többi per, hanem annak, hogy a felpereseket ért sérelmet ebben a hírfolyamban, a sajtóhíresztelések egyikeként kell értékelni a kiváltott nemvagyonai sérelem megállapításánál.

[105] Az alperes fellebbezése részben eredményes, a pernyertesség-pervesztesség aránya azonban a pertárgyérték változatlansága miatt nem módosult.

[106] A másodfokú eljárásban a pertárgy értéke 2.200.000 forint, az alperes pedig teljes pervesztesnek tekintendő. A felperesek az ügyvédi munkadíjban jelentkező perköltséget a jogszabálynak megfelelően (jogszabályra utalással és az igényelt összeg közlésével) jelentették be. Ezért a másodfokú bíróság annak alapján kötelezte az alperest a felperesek javára a perköltség megfizetésére a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint.

[107] A megfizetendő, feljegyzett fellebbezési illeték 176.000 forint. Az illetékviselésre kötelező rendelkezés a Pp. 101. § (1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) bekezdésén és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésén alapul.

[108] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára.

[109] A másodfokú bíróság tájékoztatja a feleket, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesznek eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2023. november 7.

Dr. Kovács Helga s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Dr. Mózsik Tímea s.k.
bíró